

2023-03-09
S2023/00968 (delvis)

Socialdepartementet

Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Läkemedelsverket
Box 26
751 03 Uppsala

Länsstyrelserna

Uppdrag att sprida information om risker vid berusning med lustgas

Regeringens beslut

Regeringen ger Läkemedelsverket (Giftinformationscentralen), Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna i uppdrag att sprida information om lustgas och de skador som kan uppstå till följd av bruk av lustgas i berusningssyfte.

Uppdraget ska samordnas av Läkemedelsverket. Läkemedelsverket, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna ska när uppdraget utförs inhämta relevant kunskap och ta tillvara erfarenheter från övriga berörda myndigheter och aktörer. Länsstyrelsen i Örebro län ska samordna länsstyrelsernas arbete. Det innebär att Länsstyrelsen i Örebro län exempelvis ansvarar för att tillsammans med Läkemedelsverket och Folkhälsomyndigheten ta fram kommunikationsmaterial att sprida samt att bistå i samlad redovisning för länsstyrelsernas del.

Läkemedelsverket, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna ska senast den 1 mars 2024 lämna en gemensam redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdragets genomförande under 2023 avsätts totalt 3 000 000 kronor. Av dessa medel får Läkemedelsverket och länsstyrelserna använda 1 500 000 kronor vardera. Av medlen till länsstyrelserna tilldelas Länsstyrelsen i Örebro län 300 000 kronor. Övriga medel till länsstyrelserna fördelas i enlighet med den modell med fem parametrar som används för att fördela medel på länsstyrelsernas förvaltningsanslag.

Medlen ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2023 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 18 God vård och folkhälsa. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2023.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2024 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund

Användning av lustgas i berusningssyfte har under senare år blivit en allt vanligare företeelse bland barn och unga. Det har skett en påtaglig ökning av antalet frågor till Giftinformationscentralen om lustgas som har använts i berusningssyfte, både från personal inom hälso- och sjukvården och från privatpersoner.

Inom hälso- och sjukvården används lustgas som narkosmedel och smärtstillande medel. Det är dock den icke-medicinska användningen av lustgas i berusningssyfte som har ökat och lett till skador. Vid inandning orsakar gasen ett kort och intensivt rus som kulminerar inom någon minut efter inhalationen och sedan snabbt avtar. Vid en frekvent och långvarig användning kan allvarliga skador uppkomma, t.ex. nervskador, psykoser, psykiatriska problem och blodproppar. Användning vid enstaka tillfällen medför risk för köldskador och medvetlöshet. Bruk av lustgas upplevs av många som ofarligt då det saknas reglering som förbjuder eller begränsar användningen eller försäljningen av lustgas till konsumenter i berusningssyfte.

Ärendet

Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet (S 2022:14) ska bl.a. lämna förslag på en reglering av icke-medicinsk användning av lustgas. Utredningen ska bl.a. överväga om det bör införas bestämmelser om åldersgränser, försäljning, tillsyn, marknadsföring och införsel. I avvaktan på att utredningen ska redovisa sitt arbete ska Läkemedelsverkets Giftinformationscentral, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna sprida

information om lustgas och de skador som kan uppstå av bruk av lustgas i berusningssyfte.

I uppdraget ingår att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om lustgasens skadeverkningar. Läkemedelsverkets Giftinformationscentral har som nationell rådgivningsverksamhet avseende förgiftningstillbud samlad kunskap och information om lustgasens skadeverkningar som kan användas för att brett sprida informationen till allmänheten, vårdprofessionen och övriga relevanta aktörer om riskerna med bruk av lustgas i berusningssyfte. Läkemedelsverket, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna kan alla bidra till att sprida informationen. Folkhälsomyndigheten kan bl.a. bidra till att sprida informationen om lustgas i det myndighetsnätverk som myndigheten samordnar inom ANDTS-området samt i övriga lämpliga forum. Länsstyrelsen har enligt förordningen (2012:606) om samordning inom alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelområdet i uppgift att samordna genomförandet av den nationella ANDTS-politiken i länen och kan därför bidra till att sprida information om lustgasens skadeverkningar och goda exempel på regional nivå.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Andrea Larsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevision
Finansdepartementet/BA, SFÖ
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ekol
Kammarkollegiet
Socialstyrelsen